

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 125/07-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 16. januára 2008 v senáte zloženom z predsedu Jána Auxta a zo sudcov Ľubomíra Dobríka a Rudolfa Tkáčika o prijatej sťažnosti M. B., P., zastúpeného advokátkou JUDr. M. K., Advokátska kancelária, P., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní o námietkach v exekučnom konaní o námietkach vedenom pod sp. zn. Er 1696/1998 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo M. B. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní o námietkach v exekučnom konaní vedenom pod sp. zn. Er 1696/1998 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. Er 1696/1998 p r i k a z u j e konať bez zbytočných prietahov.

3. M. B. priznáva finančné zadost'učinenie v sume 150 000 Sk (slovom stopäťdesiatisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Bratislava III povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava III je povinný uhradiť M. B. trovy konania v sume 6 296 Sk (slovom šesťtisícdeväťdesiatšesť slovenských korún) na účet jeho právnej zástupkyne advokátky JUDr. M. K., Advokátska kancelária, P., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Vo zvyšnej časti návrhu M. B. nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 125/07-11 z 15. mája 2007 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť M. B., P. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom o námietkach v exekučnom konaní pod sp. zn. Er 1696/1998.

Z obsahu sťažnosti vyplynulo, že sťažovateľ je účastníkom exekučného konania na strane oprávneného, v ktorom okresný súd 31. augusta 1998 udelil poverenie na vykonanie exekúcie. Po doručení upovedomenia o začatí exekúcie zo 7. septembra 1998 povinný vzniesol námietky proti exekúcii u povereného exekútora (ďalej len „exekútor“), ktorý ich doručil okresnému súdu 12. októbra 1998. Na základe výzvy okresného súdu mu exekútor doručil 21. decembra 1998 aj príslušný exekučný spis. O uvedených námietkach rozhodol okresný súd uznesením sp. zn. Er 1696/1998 zo 14. decembra 2006. Vo vedenom exekučnom konaní bolo okresnému súdu 28. septembra 1998 doručené

aj podanie manželky povinného, ktoré bolo s prihliadnutím na jeho obsah posúdené ako návrh na vylúčenie veci z exekúcie podľa ustanovenia § 55 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“). Okresný súd ju uznesením z 12. mája 2006 vyzval na odstránenie nedostatkov tohto podania. Vzhľadom na skutočnosť, že uvedené nedostatky neboli odstránené, okresný súd toto podanie odmietol uznesením z 13. septembra 2006.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti tiež uviedol: *„Samotné rozhodnutie o námietkach povinného zo dňa 14. 12. 2006 je v podstate rozhodnutím na správnom mieste v nesprávny čas nakoľko po ôsmich rokoch sa absolútne znížila šanca pre vymoženie peňažnej sumy priznanej právoplatným a vykonateľným platobným rozkazom Okresného súdu Bratislava III zo dňa 10. 07. 1997, sp. zn. V-2-1 Rob/736/1996.“*

Postup okresného súdu v uvedenom konaní hodnotil sťažovateľ ako porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy a v sťažnosti navrhol, aby ústavný súd vo veci rozhodol týmto nálezhom:

„1. Základné právo sťažovateľa M. B., na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov v zmysle čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, bolo postupom Okresného súdu v Bratislave III porušené.

2. Okresnému súdu v Bratislave III prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. Er 1696/1998 konal bez ďalších prieťahov.

3. M. B. priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 400 000,- Sk (slovom: štyristotisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Bratislava III povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava III je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia (2 právne úkony vykonané v roku 2007 v zmysle § 11 ods. 2, § 14 ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3 a § 20 Vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb) M. B. v sume 6 296,- Sk (slovom: šesťtisícdeväťdesiatšesť slovenských korún) advokátke JUDr. M. K., P., na jej účet, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

V závere sťažnosti sťažovateľ súhlasil s upustením od ústneho pojednávania vo veci.

Možnosť vyjadriť sa k prijatej sťažnosti poskytnutú na základe výzvy ústavného súdu okresný súd nevyužil a v liste sp. zn. Spr. 3364/2007 doručenom ústavnému súdu 1. augusta 2007 predseda okresného súdu uviedol, že na ústnom prerokovaní veci netrvá.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

Z obsahu súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania:

Na základe žiadosti podanej 24. augusta 1998 okresný súd 31. augusta 1998 udelil poverenie na vykonanie exekúcie.

Dňa 28. septembra 1998 bolo okresnému súdu doručené podanie manželky povinného označené ako „*Žiadosť o – vyňatie z exekučného konania a prešetrenie zákonnosti postupu exekútora Ing. S. voči PhDr. A. U. a okamžité vydanie predbežného opatrenia na zákaz predaja mojich vecí*“.

Po doručení upovedomenia o začatí exekúcie zo 7. septembra 1998 povinnému, tento vzniesol námietky proti exekúcii u exekútora, ktorý ich okresnému súdu doručil 12. októbra 1998 spolu so svojim vyjadrením.

Dňa 7. decembra 1998 okresný súd vyzval exekútora na predloženie príslušného exekučného spisu, ktorý mu bol predložený 21. decembra 1998.

Dňa 11. novembra 2005 exekútor požiadal okresný súd o vydanie rozhodnutia vo veci námietok povinného.

Dňa 31. marca 2006 sťažovateľ doručil okresnému súdu sťažnosť na prietahy v konaní, na ktorú predseda okresného súdu odpovedal listom sp. zn. Spr. 2071/2006 z 23. mája 2006, v ktorom kvalifikoval sťažnosť ako dôvodnú.

Dňa 10. apríla 2006 okresný súd zaslal povinnému a manželke povinného predvolanie „*k informatívnemu výsluchu*“ určenému na 28. apríl 2006, na ktorý sa títo nedostavili (zásielka bola okresnému súdu vrátená 3. mája 2006 s uvedením „*adresát zásielku neprevzal v odbernej lehote*“).

Uznesením z 12. mája 2006 okresný súd vyzval manželku povinného na odstránenie nedostatkov jej podania z 28. septembra 1998 (zásielka s uznesením adresovaná manželke

povinného bola okresnému súdu vrátená 14. júna 2006 s uvedením „*adresát zásielku neprevzal v odbernej lehote*“).

Uznesením z 13. septembra 2006 okresný súd rozhodol o odmietnutí podania manželky povinného (uznesenie nadobudlo právoplatnosť 11. októbra 2006).

Uznesením zo 14. decembra 2006 okresný súd rozhodol o zamietnutí námietok povinného proti exekúcii (uznesenie nadobudlo právoplatnosť 13. januára 2007).

Dňa 10. mája 2007 okresný súd vrátil príslušný exekučný spis exekútorovi.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov.

„Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu“ (IV. ÚS 253/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni uvedený stav právnej neistoty.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje,

aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Samosudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov.

V súvislosti so svojou rozhodovacou činnosťou už ústavný súd vyslovil, že právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov súdom sa vzťahuje aj na konanie o výkon rozhodnutia a rozhodovanie súdu v exekučnom konaní (napr. III. ÚS 15/03, III. ÚS 229/04), keďže nútený výkon súdnych a iných rozhodnutí vrátane súdnej exekúcie podľa Exekučného poriadku je súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (II. ÚS 143/02, IV. ÚS 292/04, III. ÚS 229/04), pričom ústava v čl. 48 ods. 2 takéto konania z povinnosti súdov konať bez zbytočných prietáhov nevyníma. Aj podľa názoru Európskeho súdu pre ľudské práva by právo na súdnu ochranu zostalo iluzórnym, keby vnútroštátny právny poriadok umožňoval, aby konečné súdne rozhodnutie ostalo „neúčinné“ na škodu jednej zo strán. Výkon rozsudku alebo rozhodnutia súdu treba považovať za integrálnu súčasť procesu v zmysle čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (obdobne III. ÚS 15/03).

Sťažovateľ namieta porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy zo strany okresného súdu v exekučnom konaní vedenom pod sp. zn. Er 1696/1998.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04) ústavný súd zohľadnil tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu prerokúvanej veci.

Ústavný súd už vo svojich viacerých rozhodnutiach zdôraznil, že požiadavku na rýchly a efektívny postup súdu pri rozhodovaní v rámci konania týkajúceho sa núteného

výkonu rozhodnutia je vzhľadom na jeho charakter a účel potrebné posudzovať ešte dôraznejšie ako v konaní „o práve samom“, ktoré mu predchádzalo (napr. III. ÚS 15/03, III. ÚS 229/04). K tomu je možné navyše uviesť, že urgentnú povahu konania a rozhodnutia súdu o námietkach v exekučnom konaní potvrdil aj zákonodarca, keď v § 50 ods. 2 Exekučného poriadku (v znení účinnom od 1. septembra 2005) ustanovil povinnosť súdu rozhodnúť o námietkach do 60 dní od ich doručenia súdu. Nedôsledným a priet'ahmi sa vyznačujúcim postupom v tomto type konania je priamo ohrozovaná vymožitelnosť už právoplatne priznaného práva oprávneného.

V danom prípade ústavný súd zistil, že okresný súd bol nečinný od 21. decembra 1998, keď mu bol predložený exekučný spis spolu s námietkami povinného, až do rozhodnutia o zamietnutí podaných námietok uznesením zo 14. decembra 2006, pričom počas tohto obdobia vykonal iba dva jednoduché úkony (predvolanie na „informatívny výsluch“, výzva na odstránenie nedostatkov podania) a rozhodol o odmietnutí podania manželky povinného, pričom vo všetkých týchto prípadoch išlo o úkony priamo nesúvisiace s konaním o námietkach povinného.

Na základe takejto nečinnosti okresného súdu trvajúcej takmer osem rokov bez akejkoľvek zákonnej prekážky (ústavný súd zobral na vedomie, že okresný súd sa k dôvodom zbytočných priet'ahov v tomto konaní vôbec nevyjadril) a s prihliadnutím aj na ostatné okolnosti prípadu ústavný súd nepovažoval za potrebné analyzovať jeho postup podľa citovaných kritérií a zistenú nečinnosť okresného súdu považoval v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (napr. IV. ÚS 61/05, IV. ÚS 246/05, II. ÚS 65/06) za postačujúcu na vyslovenie porušenia označeného práva sťažovateľa (1. bod výroku nálezu).

III.

Vzhľadom na výrok o porušení základného práva sťažovateľa, ako aj na skutočnosť, že exekučné konanie nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu skončené (čím nie je vylúčená možnosť ďalšieho vstupu exekučného súdu do vedeného exekučného konania), ústavný súd zároveň prikázal okresnému súdu v zmysle § 56 ods. 3 písm. a) zákona

o ústavnom súde, aby v konaní vedenom pod sp. zn. Er 1696/1998 ďalej konal bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'učinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľ v sťažnosti žiadal o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia v sume 400 000 Sk.

Ústavný súd považoval v tomto prípade za primerané priznať sťažovateľovi sumu 150 000 Sk. Táto suma zohľadňuje celkovú dĺžku predmetného konania a dĺžku zbytočných prietáhov v konaní o námietkach vrátane faktu, že sťažovateľ sa na týchto prietáchoch nijakým spôsobom nepodieľal, a zohľadňuje tiež hodnotu veci, ktorá je predmetom posudzovaného konania.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd vo zvyšnej časti uplatnenému primeranému finančnému zadost'učineniu v návrhu sťažovateľa nevyhovel.

Sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu žiadal priznať náhradu trov konania pred ústavným súdom v sume 6 296 Sk.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z ustanovení § 1, § 11, § 13 ods. 3, § 14, § 16 ods. 3 a § 18 ods. 3 vyhlášky Ministerstva

spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov s tým, že predmet konania podľa čl. 127 ústavy pred ústavným súdom, ktorým sú základné práva a slobody, porušenie ktorých sťažovateľ namieta, v zásade nie je oceneľný peniazmi. Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby uskutočnený v období od 1. januára 2007 v konaní pred ústavným súdom predstavuje sumu 2 970 Sk a hodnota režijného paušálu je 178 Sk.

V súlade s týmito ustanoveniami možno teda trovy konania vyčíslit' ako súčet odmeny za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, písomné podanie na súd) vrátane režijného paušálu ($2 \times 2\,970 \text{ Sk} + 2 \times 178 \text{ Sk} = 6\,296 \text{ Sk}$). Náhrada trov konania v predmetnej veci vypočítaná podľa platnej právnej úpravy teda predstavuje celkovú sumu 6 296 Sk.

Ústavný súd preto priznal sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia v sume 6 296 Sk, ktoré je okresný súd povinný uhradiť na účet jeho právnej zástupkyne do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. januára 2008